

OKSPECIFIKUS HALÁLOZÁSI ARÁNYSZÁM

Az okspecifikus halálozási arányszám (ráta) egy meghatározott ok (betegség, baleset stb.) következtében meghaltakra nézve adja meg a halálozási arányszámot, általában, de nem minden esetben 100 000 főre vetítve. A mutatószám a halálozás okspecifikus összetételének elemzésére alkalmas. A halálokok az egyes országokban nagymértékben eltérhetnek egymástól, de változhatnak időben is, mivel sok tényező befolyásolhatja őket, beleértve az általános közegészségügyi és környezeti jellemzőket.

Számítási példa:

$$\frac{\text{Keringési rendszer betegségéből
következően meghaltak száma}}{\text{A népesség száma}} \times \text{KONSTANS} = \frac{62\,979}{9\,893\,082} \times 100\,000 = 636,6$$

Magyarországon 2013-ban a keringési rendszer betegségéből következően meghaltak okspecifikus halálozási arányszáma 636,6 volt százezer főre vetítve.

HALÁLOKOK

A halálokokat jellemzően a **Betegségek Nemzetközi Osztályozása** (BNO) – az Egészségügyi Világszervezet (WHO) betegségeosztályozási rendszere – alapján állapítják meg. A BNO időben változó, folyamatosan fejlődő orvosi kódrendszer. Magyarországon 2005 óta a 10-es verziója érvényes, amely a betegségeken kívül azokat a tüneteket, illetve egyéb állapotokat is tartalmazza, amelyek orvosi-egészségügyi ellátás igénybevételének okai lehetnek. Tartalmazza továbbá a daganatok szövettani szerkezetét leíró fogalmakat, valamint azokat a fizikai és kémiai tényezőket, amelyek sérülést vagy mérgezést okozhatnak. A kódrendszer elsősorban járványtani célokat szolgál, de gyakorlati alkalmazása számos országban, így Magyarországon is túlterjed ezen. A megbetegedési statisztikák számításán túl használatos az egészségügyi ellátások finanszírozási rendszerében, de kiemelt jelentősége van a haláloki statisztikák készítése során is.

Ugyanakkor, éppen a történeti okok miatt a kódrendszerben nem minden külön feltüntetett tétel érdemes figyelemre, és a kódrendszer verziói között is lehetnek különbségek a hosszú távú idősorokban.

Nagyobb haláloki csoportok esetében külön figyelemre érdemes a fertőző betegségek csoportja (BNO-10 kódok: A00-B99) (ugyanakkor számos fertőző betegséget a rendszer más nagyobb csoportokban kódol), a tumoros halálozás (BNO-10 kódok: C00-D48), a szív- és érrendszeri halálozás (BNO-10 kódok: I00-I99), valamint a halálozás úgynevezett külső okai (V01-Y98).

A szív- és érrendszeri betegségeken belül két nagyobb halálozási csoportot szokás kiemelni: az agyér betegségeket (BNO-10 kód: I60-I69), valamint az isémiás szívbetegségeket (BNO-10 kód: I20-I25). A **halálozás külsődleges okai** közül általában az emberöléseket, az öngyilkosságokat, valamint a közlekedési és egyéb baleseteket szokás megkülönböztetni.